

INTERVJU

*Andrej
Plenković*

PREDSJEDNIK HDZ-a

NEĆEMO U KOALICIJU SA SDP-om

... ali to ne isključuje potrebu da postignemo konsenzus oko ključnih nacionalnih i gospodarskih projekata, kao što smo to učinili kod pristupanja Hrvatske Europskoj uniji

■ RAZGOVARAO ROMANO BOLKOVIĆ | SNIMKE BORIS KOVAČEV
/HANZA MEDIA

O čijele nacije bile su uprte u televizore kao u ognjišta: tamo gdje su nekoć iskakali domaći i druga mitološka bića naše narodne mašte i kulture, sada iskravaju prvi proplamsaji standardne demokratske kulture. U tv-duelu, za ovdašnje prigode sasvim atipično, sučelili su se Andrej Plenković i Zoran Milanović.

Politika govori jezikom medija i videologija je od debate Kennedy - Nixon prožela ideologiju.

Ne čudi zato da je sav pogon ovdašnjih PR-mahera, perception managera i komunikologa bio na nogama: jedni da objasne što kandidati trebaju komunicirati, a drugi da istumače što su komunicirali!

Auditorij, oslonjen na vlastitu pamet i interese, nekako je ipak znao i sam za sebe odlučiti, u čemu nekako i jest smisao cijele te demokratske utakmice.

S Andrejom Plenkovićem razgovarali smo dan poslije.

Stječe se dojam da je zadovoljan, ali i da diskretno sugerira kako ostaje mjesta poboljšanjima: doraditi neki stav, izbrusiti pokoju misao, moguće gdje gdje biti energičniji ili određeniji.

No, sve u svemu, Plenković ostavlja dojam mirnog, pribranog čovjeka, koji kontrolira situaciju, i možda i bolje no okolina zna što je njegov forte, a što valja cizelirati.

Stoga je i u razgovoru sasvim koncentriran.

Započeli smo u skladu s napatkom Cerigradskog mačka Alisi - na početku.

■ **Gospodine Plenkoviću, zašto ste odlučili dokinuti Domoljubnu koaliciju i s HDZ-om izaći samostalno na izbore?**

- Novo vodstvo HSS-a žurilo se postići dogovor o trgovini foteljama sa SDP-ovom koalicijom i time je Domoljubna koalicija prestala postojati prije nego što sam izabran za predsjednika HDZ-a. Na stranač-

kim tijelima raspravili smo tu situaciju i jednoglasno odlučili da HDZ izađe na izbore samostalno, a s partnerima u pojedinim izbornim jedinicama – HSLŠ-om i HDS-om. Takav pristup izborima najbolji je način da hrvatskim biračima u prvom planu predstavimo naš kvalitetni izborni program i kandidate. Za razliku od SDP-a koji ide s gotovo istim kandidatima s kojima je u 4 godine vodio Hrvatsku i nakon toga izgubio izbore 2015., mi smo u HDZ-u uključili u izradu izbornih lista županijske organizacije i stranačke zajednice. Odabrali smo najkvalitetnije kandidate koji će vjerodostojno provoditi naš program i omogućili brojnim novim kandidatima priliku. Drago mi je da sve ankete već sada pokazuju da je HDZ u samo nekoliko tjedana potpuno preokrenuo trendove i dostigao razliku SDP-a, a nakon izbora bit ćemo pobjednička stranka.

■ **Danas se već uvriježilo kritizirati bipartijnost hrvatske politike i duopol HDZ-a i SDP-a. No, nije li pojava Mosta pokazala da pravi problem nije bipartijnost, već njen istinski nedostatak: elektorat sve manje razlikuje u ideološkom i političkom smislu dvije najveće hrvatske stranke i poistovjećuje ih u njihovom klijentelizmu, pa je moguće pravi**

OSOBNOM NE OSJEĆAM NIKAKVU ODGOVORNOST ZA RANIJE POTEŠKOĆE U ODNOSIMA HDZ-a I MOSTA. POTPUNO SAM OTVOREN, NA RACIONALNIM POSTAVKAMA, ZA SURADNJU S MOSTOM NAKON IZBORA

problem izostanak bipolarnosti, a ne vječni duopol?

- Birači jesu glasovima Mostu kao svojevrsnoj trećoj opciji na izborima 2015. pokazali nezadovoljstvo tadašnjom politikom SDP-a i HDZ-a. Moja je prioritetna politička misija vratiti vjerodostojnost HDZ-a koji će ponovno postati ono što birači od nas i očekuju - središnja stranka okupljanja i razvoja hrvatskog društva. Zato će u identitetskom smislu HDZ biti stranka europskog desnog centra koja djeluje na načelima narodnjaštva, demokracije i univerzalnih humanističkih vrijednosti. Zalažemo se za socijalno-tržišni koncept gospodarstva u kojem ćemo poticati kreativnost i rad svakog pojedinca, ali i provoditi kršćansko načelo solidarnosti. Tu je HDZ posve jasno određen. Pitanje je koji identitet i politiku zamišlja voditi SDP u okviru tzv. Narodne koalicije gdje stranke na europskoj razini pripadaju od socijalista do liberala pa sve do pučana. Hrvatska je u trećem desetljeću od svoje

MI U HDZ-U, UZ GRČKU FILOZOFIJU, RIMSKO PRAVO I PROSVJETELJSTVO, PREPOZNAJEMO KRŠĆANSTVO KAO TEMELJ EUROPSKOG I HRVATSKOG IDENTITETA I KULTURE. I JASNO SE ODREĐUJEMO PREMA SVIM TOTALITARISTIČKIM REŽIMIMA DVADESETOG STOLJEĆA

neovisnosti i budite sigurni da će HDZ znati odgovoriti na suvremene izazove hrvatskog društva. Naša politika bit će fokusirana na stabilnost i pravnu uređenost Hrvatske što su glavne pretpostavke za razvoj poduzetništva i investicijskih potencijala te veće zapošljavanje i gospodarski rast. Želimo da nas birači prepoznaju kao dominantnu stranku koja na prostoru političkog centra i desnog centra neće imati alternativu.

■ Je li uz čudljivost Mosta i njegova lidera Petrova, koji jedan dan izjavljuje da ga ne interesiraju Banski dvori, a već sutradan objavljuje da želi biti hrvatski premijer, uopće moguća stabilna Vlada?

- Hrvatski birači sami će procijeniti vjerodostojnost djelovanja svakog od nas koji predvodimo političke stranke na ovim izborima. Oni trebaju prije izbora potpuno biti upoznati s profilom kandidata i programima koje biraju. Osobno ne osjećam nikakvu odgovornost za ranije poteškoće u odnosima HDZ-a i Mosta. Potpuno sam otvoren - na racionalnim postavkama i programskim temeljima - za suradnju s Mostom nakon izbora. Moj je interes da HDZ projicira političku stabilnost i kao najjača parlamentarna stranka nakon izbora nećemo pristajati ni na čije ucjene.

■ Vi ste neskloni ideji velike koalicije. Koji su vaši razlozi?

- Do velike koalicije neće doći jer će HDZ pobijediti na izborima i formirati Vladu s partnerima s kojima ćemo pronaći zajednički jezik na programskom, ali i svjetonazorskom planu. Hrvatskim ljudima sada je najvažnija stabilna Vlada koja će uz konstruktivne opozicijske stranke funkcionirati i biti u prilici provoditi reforme. To ne isključuje potrebu da postignemo konsenzus oko ključnih nacionalnih i gospodarskih projekata, kao što smo to učinili kod pristupanja Hrvatske Europskoj uniji, ali za to nije potrebna velika koalicija.

■ Preuzevši HDZ, vi ste jasno dali do znanja da vam je na pameti političko redefiniranje pokreta u stranku. No je li to moguće? Je li HDZ moguće politički reartikulirati? Uostalom, kakav je HDZ vama na pameti, kad je o tome riječ?

- Namjera mi je afirmirati temeljne vrijednosti HDZ-a kao narodne i stožerne državotvorne stranke. Treće desetljeće naše neovisnosti zahtijeva novi pristup i formiranje adekvatnih odgovora na izazove suvremenog društva. HDZ je politička snaga koja može okupiti ključne društvene aktere, prije svega sveučilišnu i znanstve-

nu zajednicu, privatni sektor te socijalne partnere kako bismo stvorili i proveli kvalitetne javne politike na svim područjima hrvatskog društva. To ćemo postići dosljednom i vjerodostojnom politikom.

Dio smo europskog desnog centra, članica političke obitelji Eurotskih pučana. Unutar stranke imamo potrebno znanje, iskustvo i kompetencije za modernizaciju Hrvatske, a vjerujem da o tome svjedoče i naše izborne liste. Čvrsto smo ukorijenjeni u našim temeljnim vrijednostima, a istodobno smo spremni primijeniti ih u suvremenom svijetu u kojem su prilagodljivost i izvrsnost ključni za uspjeh.

■ Koje su to konzervativne vrijednosti koje biste vi osobno kao predsjednik HDZ-a, ali i stranka u cjelini, mogli zastupati? HDZ to uzima samorazumljivim, no zapravo rijetko kada o tome javno govorite: što je to u klasičnom smislu danas u HDZ-u konzervativno?

- Hrvatska demokratska zajednica stranka je koja djeluje radi promoviranja strateških nacionalnih interesa i tradicionalnih vrijednosti hrvatskog naroda. Njeguemo demokršćansku baštinu i europske vrijednosti. U središtu naše politike su obitelj i čovjek sa svojim neotuđivim dostojanstvom, pravima i odgovornostima. Uz grčku filozofiju, rimsko pravo i prosvjetiteljstvo, prepoznajemo kršćanstvo kao temelj europskog i hrvatskog identiteta i kulture. Jasno se određujemo prema povijesnom naslijeđu, patnjama hrvatskog naroda i svim totalitarističkim režimima 20. stoljeća. Na ekonomskom planu potičemo slobodno tržište i ekonomske slobode, a istodobno snažimo načelo solidarnosti. Država treba stvoriti uvjete za poticajno poslovno okruženje, ali privatni sektor je nositelj ekonomskog razvoja države.

■ Ako se okanimo ideoloških raspri, mislim da je osnovno pitanje kako osigura-

CILJ EUROPSKE UNIJE JE STOPA ZAPOSLENOSTI OD 75 POSTO DO 2020. GODINE. MI SIGURNO MOŽEMO DO 2020. PODIĆI STOPU ZAPOSLENOSTI SA SADAŠNJIH 60 POSTO NA 68 POSTO, ŠTO ZNAČI NOVIH 180.000 RADNIH MJESTA

ti 180 tisuća radnih mjesta. Vi ste ipak obećali upravo tu brojku. Na osnovi kojeg privrednog optimizma?

- Za kreiranje stabilnih i sigurnih radnih mjesta potreban je niz dobro usklađenih mjera koje će se paralelno provoditi i pomoći razvoju mikro, malih i srednjih poduzetnika te strateških sektora poput poljoprivrede, turizma, energetike, industrije. Ključno je stvaranje pouzdanog i predviđivog pravnog, poreznog i ekonomskog okvira; prilagodavanje obrazovnog sustava potrebama gospodarstva; poticanje novih znanja i inovacija; otvaranje povoljnih izvora financiranja; modernizacija i stavljanje u funkciju neiskorištene imovine i resursa; jačanje poslovne, prometne i energetske infrastrukture; osiguranje dostupnih i cjenovno prihvatljivih sirovina i energije. Uz sve to, cilj nam je omogućiti poduzetnicima da brzo i s jednog mjesta dobiju potrebna rješenja, dozvole i odgovore. Izradit ćemo i kartu mogućih investicija u cijeloj Hrvatskoj s popisom troškova ulaganja, dozvola koje je potrebno ishoditi te poticaja koji se daju za realizaciju projekata. Na ovaj način, cjelovitim pristupom i kvalitetnim radom sigurno možemo do 2020. podići stopu zaposlenosti u Hrvatskoj sa sadašnjih 60% na 68% što znači novih 180.000 radnih mjesta. Cilj Europske unije je prosječna stopa zaposlenosti od 75% do 2020. te je za nas pomak na 68% važan na putu postizanja novih trendova rasta, razvoja i približavanja Hrvatske razvijenim državama članicama EU.

■ Koji je to rezervoar hrvatskoga gospodarstva? Gdje su naši potencijali i u čemu su? I kako da ih nitko prije nije uočio?

- Veliki potencijal rasta, zbog ogromnih neiskorištenih resursa, ima poljoprivreda koja u Hrvatskoj već godinama pada. Hrvatska poljoprivreda uz kvalitetnu poljoprivrednu politiku usmjerenu jačanju malih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava može u značajnoj mjeri osigurati prehrambenu neovisnost Hrvatske, pridonijeti energetske neovisnosti te ostvariti snažan trend izvoza poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda s dodanom vrijednošću. Veliki prostor za rast je i u turizmu u kojem se prihodi mogu udvostručiti ulaganjem u smještajne kapacitete, širenjem ponude i produljenjem sezone. Industrija je također godinama zanemarivana, a potencijal za rast imaju gotovo sve vrste od farmaceutike, kemijske industrije, prehrambeno preradivačke, ICT, drvne, tekstilne, građevinske, do vojne, elektro industrije i kreativnih industrija. Sve je to poznato i istraženo kao što je poznata činjenica da Hrvatskoj najviše nedostaje dobra organizacija rada i upravljanje. Imamo potencijal i resurse (47. mjesto od 187 država prema Izvješću o društvenom razvoju, 36. od 124 države prema Indeksu društvenog kapitala), ali ne znamo njima upravljati. Vlada Kukuriku-koalicije ocijenjena je 2015. godine kao

POLITIČKA STABILNOST
Moj je interes da HDZ projicira političku stabilnost i kao najjača parlamentarna stranka nakon izbora nećemo pristajati ni na čije ucjene

šesta najgora na svijetu (139. od 144 vlade koje je ocjenjivao Svjetski gospodarski forum) kao neučinkovita, rastrošna, spora, bez ideja, cilja, vizije, strategije i plana. To će naša Vlada provedbom svog programa u potpunosti promijeniti.

■ **Reforme su iz političkog undergrounda izonile na površinu i odjednom stekle pravo građanstva: od omiljene libertarijanske teme postale su opća svojina. Očito, reforme su nužne, ali jesu li moguće, naročito uz klijentelističku zainteresiranost stranačkoga članstva svih naših stranaka?**

- Reforme su sinonim za stalne promjene koje se moraju događati u društvu, gospodarstvu i javnom sektoru ako želimo držati korak s promjenama u okruženju i globalnim kretanjima. Preduvjet su razvoja i konkurentnosti. Dok se druge države mijenjaju te kroz nova znanja i inovacije prilagođavaju i razvijaju, Hrvatska svojom zatvorenosti za promjene kontinuirano pada u odnosu na ostale. Uz odlučnu Vladu s jasnim ciljevima i planom rada reforme će se u Hrvatskoj provesti, te će doći do razvojnog trenda koji svi očekujemo.

■ **Na koje reforme ponajprije mislite?**

- Ponajprije na reforme javnog sektora koje obuhvaćaju nove načine rada, poticanje

na izvrsnost i podizanje efikasnosti u područjima obrazovanja, znanosti, pravosuđa, zdravstva, socijalne skrbi, mirovinskog sustava, javnih financija, poreza, upravljanja državnom imovinom. Državnu upravu potrebno je učiniti servisom građana i poduzetnika, financijski sustav staviti u funkciju razvojnih poduzetničkih projekata, osnažiti obrazovni i znanstveni sustav te ga u potpunosti povezati s gospodarstvom, javna poduzeća učiniti konkurentnima, pomoći poduzetnicima da snize ulazne troškove te se kvalitetno pozicioniraju na jedinstvenom tržištu.

■ **Je li realno obećati smanjenje PDV-a u**

VLADA KUKURIKU-KOALICIJE OCIJENJENA JE 2015. KAO ŠESTA NAJGORA NA SVIJETU, KAO NEUČINKOVITA, RASTROŠNA, SPORA, BEZ IDEJA I PLANA. TO ĆE NAŠA VLADA PROVEDBOM SVOG PROGRAMA POTPUNO PROMIJENITI

dva koraka do 23 posto?

- To je realno i nužno. Mala smo i otvorena ekonomija, dio smo jedinstvenog tržišta Europske unije, previsoki porezi guše naše poduzetnike i građane. Hrvatska ima drugu najvišu opću stopu PDV-a u Europi. Smanjivanje stope PDV-a otvara prostor za smanjenje cijena, što znači veću potrošnju i u konačnici više prihoda u proračunu. U poreznom sustavu manje najčešće znači više. Pored svega navedenog, visok PDV znači i visoku razinu sive ekonomije, a mi želimo da se ekonomska djelatnost odvija legalno i da svi uredno izmiruju svoje porezne obveze. Smanjenje PDV-a utjecat će i na manju nedozvoljenu poreznu evaziju.

■ **Što vam sve u svemu daje za pravo u ovoj situaciji u kakvoj je Hrvatska obećati gospodarski rast od 5 posto?**

- Gospodarski rast koji danas imamo je 2,5 posto. Dugoročne prognoze Europske komisije predviđaju rast u Hrvatskoj između 1,2 i 1,8 posto BDP-a uz nastavak ekonomske politike iz razdoblja 2012.-2015. To bi za nas značilo daljnje siromašenje i odlazak ljudi iz Hrvatske, rast nezaposlenosti i propadanje gospodarstva. Moramo se promijeniti, okrenuti resursima koje imamo, dobro organizirati, ubrzati, pomoći poljoprivrednicima, poduzetnicima i izvoznicima. Hrvatska sigurno može visokim stopama rasta postati pozitivno iznenađenje u Europskoj uniji poput nekih drugih država. To je naša obveza i odgovornost. Trenutno su od nas nerazvijenije samo Rumunjska i Bugarska, ali Rumunjska zadnjih nekoliko godina postiže stope rasta od 3 i 4 posto, te će nas ove godine prestići. Hrvatskoj nije mjesto na dnu europske ljestvice razvijenosti, imamo sve preduvjete da budemo na vrhu po razvijenosti u odnosu na nove države članice srednje i istočne Europe.

■ **Što pretpostavlja cjelovita uravnotežena porezna reforma?**

- To znači unapređenje i pojednostavljenje poreznog sustava izmjenama više poreznih oblika s ciljem postizanja pozitivnog efekta na gospodarski rast i standard naših građana. Izmjenama koje smo predvidjeli omogućit ćemo širokoj skupini naših građana povećanje plaća tako što ćemo neoporezivi dio plaće povećati s 2600 na 3750 kuna. U kontekstu poreza na dohodak, smanjit ćemo i gornju stopu sa 40% na 36%, a pomaknut ćemo i granicu primjene gornje stope s trenutnih 13.200 kuna na 20.000 kuna. Smanjenje stope poreza na dobit s 20% na 18% odnosno na 12% za male i srednje poduzetnike omogućit će poslovnim sektorima veću dobit nakon oporezivanja, posljedično i veći investicijski ciklus. U sustavu PDV-a, osim smanjenja opće stope, namjeravamo dodatno smanjiti cijene određenih vrsta proizvoda i potaknuti strateške grane, što ćemo postići uvođenjem snižene stope PDV-a na električnu energiju kao i na repromaterijal. ■

za poljoprivrednu proizvodnju. U okviru seta mjera demografske politike snižena stopa PDV-a plaćat će se na dječju hranu i pomagala, kako bi ovi proizvodi bili jeftiniji. Pored navedenog, kao svojevrsno olakšanje poduzetnicima namjeravamo podići i granicu za ulazak u sustav PDV-a na 300.000 kuna. Sve navedene mjere imaju za cilj kreirati povoljnije porezno okruženje kako za građane, tako i za poslovni sektor. Rezultat će biti bolji životni standard naših građana i dodatno ubrzanje ekonomske aktivnosti.

■ **Predsjednica je u svojoj inauguralnoj adresi spomenula jačanje poduzetničke klime. Kako je moguće da Hrvatskom hara antikapitalistički virus od obnove njene državnosti do danas do te mjere da predsjednica mora o tome govoriti u prvom svom nastupu? Kako se boriti protiv toga?**

- Činjenica je da se u Hrvatskoj već duži niz godina govori o antipoduzetničkoj klimi koju stvara spora i neučinkovita administracija, stalne promjene propisa kojima se uvode novi nameti, a Milanovićeva Vlada često je obveze uvodila retroaktivno zbog čega je poduzetnicima bilo gotovo nemoguće poslovati u Hrvatskoj. Ogroman je broj primjera poduzetnika koji godinama čekaju ishodenje dozvola; prikupljaju brojne dokumente, a pravila se u hodu mijenjaju; ne mogu doći do prostora ili zemljišta iako je riječ o neiskorištenoj državnoj ili lokalnoj imovini; godinama čekaju na rješenje sudskih sporova, imovinsko-pravnih odnosa i slično. Zbog svega toga ne čudi da su prepreke poduzetnicima u Hrvatskoj bile tema prvog govora predsjednice Republike. Rješenje je u pojednostavljivanju pravila, ubravanju rada i izgradnji administracije koja će biti na usluzi poduzetnicima. Reforme javne uprave i pravosuđa ključne su u izgradnji povoljnog poslovnog okruženja i važan su dio našeg programa.

■ **No kako razvijati poduzetničku klimu kad riječ "privatizacija" u tv-debati nije ni spomenuta?**

- Blokovi pitanja bavili su se drugim tema-

IZMJENAMA KOJE SMO PREDVIDJELI OMOGUĆIT ĆEMO ŠIROKOJ SKUPINI GRAĐANA POVEĆANJE PLAĆA TAKO ŠTO ĆEMO NEOPOREZIVI DIO PLAĆE POVEĆATI S 2600 NA 3750 KUNA. U KONTEKSTU POREZA NA DOHODAK, SMANJIT ĆEMO I GORNJU STOPU SA 40 NA 36 POSTO

ma. No, u Hrvatskoj ima puno posla kada je u pitanju poduzetnička klima. Javna poduzeća potrebno je restrukturirati, povećati upravljačku autonomiju i odgovornost uz postavljanje jasnih ciljeva i redovito ocjenjivanje rezultata. Cilj nam je podizanje konkurentnosti i vrijednosti javnih poduzeća kako bismo osigurali korist za naše građane. Ulazak mirovinskih fondova sa svježim kapitalom u vlasništvo javnih poduzeća pokazalo se na primjeru Podravke dobrim rješenjem.

■ **Milanoviću je bilo sporno vaše obećanje povećanja izdvajanja za 2. mirovinski stup. Vi tu ne vidite nikakav problem, s te dvije milijarde koje vam je opetovano predbacivao kao manjak?**

- Milanoviću je sporna svaka ideja koja ne dolazi iz SDP-a, a ne idu mu pretjerano ni brojke. Konkretno, 1%-tno povećanje izdvajanja za 2. mirovinski stup ne iznosi 2 milijarde kuna, već je riječ o oko 1,4 milijarde kuna. Uz to tih 1,4 milijarde kuna je ulaganje u budućnost i u smanjenje troškova proračuna. U našem programu jasno je naznačeno da će do povećanja doći uslijed povećanja ekonomske aktivnosti te da će biti financirano smanjenjem izdvajanja u 1. stup s 15% na 14%. Sigurni smo da ćemo provedbom mjera iz programa osigurati kontinuirani rast gospodarstva koji će nam omogućiti ovo ulaganje.

Zanimljivo je da dok Milanović kritizira povećanje ulaganja u 2. stup i našu brigu za buduće umirovljenike, njegov bivši ministar Mrsić iznosi da je njihov cilj povećanje izdvajanja za drugi stup za jedan do dva postotna boda.

■ **Ugovor o plinskom biznisu vaš glavni**

konkurent vidi kao veleizdajnički. Tvrdi da INA-u valja pregovorima s MOL-om vratiti u vlasništvo RH. Kako to učiniti uz arbitražu? Pa nije li Karamarko nuđio izravne pregovore i uglavnom zbog toga pao? Kako vi, dakle, vidite tu dilemu: arbitraža ili pregovori?

- Arbitraža je mehanizam koji je samim ugovorom predviđen kao način rješavanja sporova među dioničarima. Ja vjerujem u snagu hrvatskih argumenata na arbitraži i njezin dovršetak vidim kao temelj budućih odnosa s MOL-om. S druge strane, Hrvatska država i MOL kao dioničari u INA-i moraju razgovarati jer niti jedna kompanije pa niti INA ne može biti uspješna ako nema komunikacije među dioničarima. Međutim, kao budući hrvatski premijer inzistirat ću da se osiguraju jedinstveni i konzistentni hrvatski stavovi u pogledu strategije razvoja INA-e, što nažalost nije uvijek bio slučaj, a to je mađarski partner često pokušavao koristiti. INA nije bilo koja tvrtka ili trgovačko društvo, već tvrtka od strateškog nacionalnog interesa. Njezine rezerve nafte i plina, kao i sposobnost njihove proizvodnje određuju energetska neovisnost Hrvatske. To znači da mi kao država želimo ulaganja u nove koncesije radi povećanja rezervi nafte i plina, modernizaciju kapaciteta prerade, pokretanje novih poslovnih aktivnosti sukladno najnovijim trendovima u naftnoj industriji i kontinuirano jačanje kvalitete, znanja i vještina INA-inih zaposlenika. A ovo nisu samo naše želje već, također, i obveze MOL-a utvrđene u dioničkom ugovoru.

■ **Uz sve prirodno bogatstvo Slavonija je danas zemlja siromašnih ljudi koji se iseljavaju, a Hrvatskih je pola milijuna hektara neobrađeno. Zašto ne pozovete stotinjak stručnjaka iz Izraela da nas nauče poljoprivredi? Oni to znaju raditi i u pustinji, a mi ne znamo ni na plodnoj slavonskoj crnici. Ili je u nečem drugom problem?**

- Uvijek je dobrodošla razmjena znanja i iskustava s drugim državama, ali kada je riječ o poljoprivredi veliki posao je na nama samima. Neiskorištene poljoprivredne resurse moramo konačno staviti u funkciju kroz koncesije, prodaju ili darovanje. Za to je potrebno donijeti novi Zakon o poljoprivrednom zemljištu i izmijeniti kriterije bodovanja te osigurati pravedniji način djele, darivanje za mlade poljoprivrednike, kupovinu poljoprivrednog zemljišta, kao i okrupnjavanje. Uz to posebnu pozornost

posvetit ćemo razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava, te povezivanju kroz proizvođačke organizacije i poljoprivredne centre sa znanstvenicima i lokalnim jedinicama kako bi im se osigurala pomoć u razvoju proizvoda, podizanju produktivnosti, brendiranju i povezivanju s potrošačima. Osnovat ćemo agrarnu banku kako bismo trajno osiguravali povoljne izvore financiranja malim poljoprivrednicima, a cilj nam je omogućiti i reprogram postojećih zaduženja, odgodu otplate, i bolje kreditne uvjete uz duži vremenski rok otplate. Do kraja mandata naše Vlade sve raspoložive poljoprivredne površine bit će stavljene u funkciju poljoprivredne proizvodnje, izgradit ćemo 40 sustava navodnjavanja, a Hrvatska će imati 50.000 moderniziranih poljoprivrednih gospodarstava.

■ Naše regije sve više vape za supsidijarnošću. Istrani su nedavno, da bi upozorili na svoju posebnost, izveli provokaciju s putovnicom Republike Istre. Kako HDZ kani apsolvirati taj problem regionalizma i decentralizacije?

- Supsidijarnost je jedno od načela naše politike. Cilj nam je da se prava i odgovornosti za pojedina područja prenesu na razine koje su bliže građanima kako bi rješenja bila što kvalitetnija i brža te u skladu s potrebama građana. Zalažemo se za fiskalnu i funkcionalnu decentralizaciju. Broj županija nećemo mijenjati, a novi obuhvat rada, odgovornost i efikasnost značajnije će pozicionirati županije kao nositelje regionalnog rasta i razvoja. Prenijet ćemo dio djelokruga poslova državne uprave na županije kao preduvjet za uspostavu učinkovite administracije koja je servis građanima i gospodarstvu jer se poslovi trebaju obavljati na onoj razini javne vlasti koja može učinkovito odgovoriti na zahtjeve poduzetnika i građana.

■ Zoran Milanović otvoreno se oslanjao na Cameronovu političku agendu. U spomenu Njemačke nerijetko je i opor u formulacijama: rekao je, za sučeljavanja na HRT-u, da Hrvatska neće biti njemačka kolonija. Atipično za bivšeg diplomata. Kako vi vidite današnju EU, EU nakon Brexita, i kako bi se Hrvatska trebala pozicionirati u takvoj Europi?

- Bivši britanski premijer Cameron ostat će upamćen kao osoba koja je ozbiljno narušila prije svega vanjskopolitički položaj i gospodarsku stabilnost svoje zemlje motiviran uskim unutarstranačkim razlozima. Smatram da je europski projekt osigurao mir, stabilnost i gospodarske prednosti svim državama članicama te da su upravo mainstream političke opcije najodgovornije za povratak povjerenja građana u Europu ustrajnim komuniciranjem prednosti ujedinjene Europe. Hrvatska se treba aktivnije pozicionirati unutar EU. Trebamo asertivnije koristiti mehanizme koji su nam na raspolaganju kako bismo zaštitili ključne nacionalne interese te sudjelovati u kreiranju europskih politi-

KAO BUDUĆI PREMIJER INZISTIRAT ĆU DA SE OSIGURAJU JEDINSTVENI I KONZISTENTNI HRVATSKI STAVOVI O STRATEGIJI RAZVOJA INA-e, ŠTO NIJE UVIJEK BIO SLUČAJ, A TO JE MADARSKI PARTNER ČESTO POKUŠAVAO KORISTITI

ka. Nastavak politike proširenja, naravno uz ispunjavanje kriterija za članstvo, u hrvatskom je interesu te ga trebamo promicati, a posebice približavanje Bosne i Hercegovine Europskoj uniji. Kao dio sredozemnog i srednjoeuropskog kulturnog kruga, trebamo se snažnije povezati sa zemljama u susjedstvu radi razvoja infrastrukturne, turističke i gospodarske suradnje.

■ Hrvatska je odjednom u nebrojenim tekstovima naših komentatora osvanula kao poprište hladnoga rata Amerike i Rusije. Je li naša geopolitička stvarnost zaista takva ili mi sebe precjenjujemo?

- Geopolitički položaj Hrvatske je zbog njezinog specifičnog geografskog položaja i povijesno-kulturnog naslijeđa vrlo značajan. Hrvatska je država članica Europske unije i NATO-a. Jasno je koje su naše vrijednosti. Nismo i nećemo biti poprište hladnoga rata, ali svjesni smo da su, u današnjem globaliziranom i meduovisnom svijetu, energetska, prometna, gospodarska i sigurnosna politika isprepletene više nego ikada ranije.

■ Vaš prethodnik inzistirao je na ideji antitotalitarizma, no ona je ovdje osuđena: Hrvatska nikako da uspostavi ekvidistancu spram oba totalitarna zla XX. stoljeća. Jer, realno, to bi u Hrvatskoj podrazumijevalo lustraciju. Što vi mislite o lustraciji interesne strukture koja je doduše odbacila negdašnju ideologiju, ali je prigrabila ekonomske resurse današnje Hrvatske?

- Hrvatska je Ustavom utemeljena na jasnoj osudi svih nedemokratskih totali-

SVE POLJOPRIVREDNE PVRŠINE BIT ĆE STAVLJENE U FUNKCIJU, IZGRADIT ĆEMO 40 SUSTAVA NAVODNJAVANJA, A HRVATSKA ĆE IMATI 50.000 MODERNIZIRANIH POLJOPRIVREDNIH GOSPODARSTAVA

tarističkih sustava koji su kroz 20. stoljeće u našoj zemlji, ali i ostatku Europe prouzročili tragična stradanja, političke progone i likvidacije ideoloških protivnika. Zbog toga smatram da je suočavanje sa zločinima, rasvjetljavanje istine i razvijanje kulture sjećanja potrebno neovisno o ideološkom predznaku, kao i društvenom statusu počinitelja. Žrtve i njihove obitelji imaju pravo na istinu i pravednu zadovoljštinu. Jedino će tako buduće generacije moći živjeti u društvu bez povijesnih društvenih podjela.

■ Zoran Milanović sve češće ističe svoje hrvatstvo, u odnosu s Njemačkom je suverenist, Tudmanu bi dao Markov trg, i sve to čini ne kao PR-doskočicu, nego iz uvjerenja. Nije li time današnji SDP dobro zagazio u vaš zabran?

- Drago mi je da SDP barem na riječima sve češće pokazuje svoj nacionalni karakter, što nikako nije prerogativ samo desnog dijela političkog spektra. Međutim, žao mi je što za vrijeme njihovog četverogodišnjeg mandata nismo imali prilike vidjeti više konkretnih poteza koji bi puno snažnije svjedočili o navodnoj promjeni u njihovom pristupu. Hrvatski birači žele rezultate koji će podići kvalitetu njihovog života, a Vlada Zorana Milanovića nije ih ponudila.

■ Mislite li u HDZ-u njegove tradicionalne i često sukobljene sastojnice formalizirati u frakcije?

- Smatram da bi novi Statut trebao omogućiti veću unutarstranačku demokraciju i uključenost naših članova, što svakako uključuje osnaživanje položaja Središnjeg odbora i daljnje širenje načela "jedan član - jedan glas". S druge strane, potrebno je zadržati određene statutarne mehanizme zadržavanja učinkovitosti u procesu donošenja odluka te jedinstva u provođenju utvrđenih politika. Nisam uvjeren da formaliziranje frakcija pridonosi razvoju većeg demokratskog standarda, o čemu svjedoči i primjer SDP-a koji svojim Statutom predviđa frakcije.

■ Kako tumačite činjenicu da Hrvatskom dominiraju kadrovi MVP-a?

- Bila mi je izuzetna čast započeti karijeru u Ministarstvu vanjskih poslova. Kod formiranja Ministarstva devedesetih godina na meritokratski način su okupljeni mladi ljudi na početku svog profesionalnog puta. Okruženje je bilo poticajno i s entuzijazmom smo davali doprinos vanjskopolitičkim aktivnostima Hrvatske. Od tada je Hrvatska prošla široku transformaciju u procesu pristupanja EU i NATO-u, a u koji su mnogi od tadašnjih političara bili aktivno uključeni. Poznavanje europskih i vanjskopolitičkih tema u današnjem globaliziranom svijetu nužno je za uspješno upravljanje državom. Meni u tom pogledu posebno koristi iskustvo potpredsjednika Odbora za vanjske poslove EP-a i predsjednika Delegacije za odnose s Ukrajinom.